

Ruk naar rechts AfD alarmeert veiligheidsdienst

[Achtergrond](#) - 31 januari 2019 - Auteur: Marja Verburg

Hoe gevaarlijk is de AfD voor de Duitse democratie? De binnenlandse veiligheidsdienst Verfassungsschutz onderzoekt of het de rechts-nationalistische partij in de gaten moet houden. Bij delen van de partij, zoals de ultrarechtse vleugel Der Flügel, gebeurt dat al. Mede door Der Flügel en contacten van partijvoorzitter Alexander Gauland met nieuw-rechtse bewegingen wordt de partij steeds meer door extreem-rechts beïnvloed.

Een *Prüffall* is de Alternative für Deutschland nu nog voor de Verfassungsschutz, de veiligheidsdienst die de vrije democratische orde in Duitsland moet beschermen. Dat betekent dat de [dienst onderzoekt](#) of de partij moet worden gevolgd. Bij bepaalde afdelingen van de AfD gaat de Verfassungsschutz sinds deze maand een stapje verder. Zij zijn nu een *Verdachtsfall*: de dienst ziet bedreigingen voor de democratie en houdt deze afdelingen in de gaten. Het is een opmerkelijke stap die erg gevoelig ligt: een staat mag zijn diensten niet gebruiken om onwelgevallige tegenstanders te bespioneren. De Verfassungsschutz benadrukt dat ze slechts toetst of de partij aan de eisen van de grondwet voldoet.

Dat volgen gebeurt vanaf nu bijvoorbeeld bij de JA, de AfD-jongeren, in Nedersaksen, Bremen en Baden-Württemberg. Deze afdelingen “vernederen en beledigen systematisch minderheden zoals vluchtelingen en homoseksuelen”, zei de minister van Binnenlandse Zaken van Nedersaksen Pistorius toen [in september](#) bekend werd dat de veiligheidsdienst hen in het vizier wilde gaan houden. Ook zouden ze banden hebben met extreem-rechtse organisaties. Daarnaast is Der Flügel nu een *Verdachtsfall*, de ultrarechtse partijvleugel rond de Thüringse AfD-fractievoorzitter Björn Höcke.

'Der Flügel wil bevolkingsgroepen als moslims en politiek andersdenkenden buitensluiten en hun rechten ontnemen'

Der Flügel is invloedrijk binnen de AfD, schrijft de [Frankfurter Allgemeine Zeitung](#) (FAZ), en kan op partijcongressen wel 40 procent van de gedelegeerden mobiliseren. Tot leden en sympathisanten van deze partijvleugel rekent de

Verfassungsschutz volgens de FAZ zo'n 3500 mensen, onder wie partijleider Gauland, 12 andere AfD-Bondsdagleden en 17 deelstaatparlementariërs. Der Flügel wil bevolkingsgroepen als moslims en politiek andersdenkenden buitensluiten en hun rechten ontnemen, zei het hoofd van de Bundesverfassungsschutz Thomas Haldenwang toen hij half januari zijn [bevindingen presenteerde](#). Dat is volgens de dienst in strijd met de democratie, de rechtsstaat en de menselijke waardigheid die in de grondwet is vastgelegd.

Neue Rechte

De Alternative für Deutschland werd in 2013 opgericht als anti-europartij, maar maakte in 2015 een ruk naar rechts. Inmiddels heeft de AfD zich ontwikkeld tot een rechtse anti-islampartij. Sinds 2017 zit ze als grootste oppositiepartij (12,6 procent van de stemmen) in de Bondsdag en sinds 2018 is ze ook in alle deelstaatparlementen vertegenwoordigd. [Lees meer in het Naslagwerk Politiek](#)

Dat de kring rond Höcke een gevaar vormt voor de democratie baseert de Verfassungsschutz onder meer op zijn eigen uitspraken. Höcke, een gewezen geschiedenisleraar, noemde het Holocaustmonument in Berlijn bijvoorbeeld een *Denkmal der Schande* en hekelde de Duitse omgang met het oorlogsverleden. Ook zijn er uitspraken van hem bekend waarin hij het Duitse volk voorrang geeft boven andere bevolkingsgroepen. Höcke geeft blijk van een revisionistische geschiedopvatting die in strijd is met de democratische orde, citeert de FAZ uit het rapport van de Verfassungsschutz over de AfD. (Lees het hele rapport bij [netzpolitik.org](#)). Verder is de dienst ervan overtuigd dat Höcke Landolf Ladig is, een auteur van extreem-rechtse teksten in tijdschriften van de neo-nazi-partij NPD.

Officieel distantieert het AfD-bestuur zich van de omstreden jongerenafdelingen en houdt het afstand van extreme partijleden als Höcke. Afgelopen najaar stelde de partij een werkgroep in die moest voorkomen dat de partij in het vizier van de veiligheidsdienst kwam. Een aantal partijleden moest toen aftreden of werd van functies uitgesloten, zoals de omstreden [André Poggenburg](#) in Saksen-Anhalt begin januari.

Ondertussen onderhoudt de partij wel degelijk contacten met extreem-rechtse bewegingen met wie ze officieel niets te maken wil hebben. De Verfassungsschutz schrijft bijvoorbeeld in haar rapport dat leden van de neonazistische Heimattreue Deutsche Jugend (HDJ) voor de AfD werken. Ook zijn er contacten met de Identitäre Bewegung, die wordt gerekend tot de *Neue Rechte*. Nieuw-rechts vreest dat het 'Duitse volk' wordt gemarginaliseerd en waarschuwt voor 'vervanging'

door vreemde, islamitische volken: 'der grosse Austausch'.

Chemnitz

Vorig jaar september baarde de AfD opzien door na de rellen in Chemnitz samen met anti-islam beweging Pegida te [demonstreren](#), waarbij ook rechts-extremisten zich aansloten. Gezamenlijk liepen ze door de straten van Chemnitz, het leidde tot rellen waarbij journalisten werden aangevallen en 18 gewonden vielen, onder wie drie politieagenten. Verschillende politici riepen de Verfassungsschutz daarna op de AfD in de gaten te gaan houden. De rechtervleugel van de AfD heeft zijn macht in de afgelopen maanden uitgebreid, concludeerde [Die Zeit](#) deze maand, ten koste van de gematigde stemmen in de partij. Dat blijkt ook uit het feit dat de laatste tijd gematigde leden, bijvoorbeeld van de AfD-vleugel Alternative Mitte, de partij hebben verlaten, zoals de [ZDF](#) en de [Süddeutsche Zeitung](#) melden.

'De rechtervleugel van de AfD heeft zijn macht in de afgelopen maanden uitgebreid'

Ook AfD-partij- en fractievoorzitter Alexander Gauland toont zich openlijk met vertegenwoordigers van de *Neue Rechte*. Half januari, een paar dagen nadat de Verfassungsschutz zijn partij tot *Prüffall* had verklaard, [sprak hij](#) op een congres van het Institut für Staatspolitik (IfS) in Schnellroda, een nieuw-rechtse denktank. Gauland was in Schnellroda samen met Höcke.

'Een stukje vogelpoep'

Net als Höcke doet Gauland regelmatig omstreden uitspraken. Zo [noemde hij](#) de nazitijd vorig jaar zomer "een stukje vogelpoep in de meer dan 1000 jaar succesvolle Duitse geschiedenis" en op het Kyffhäuser-Treffen van Der Flügel, waar hij regelmatig spreekt, [pleitte hij](#) er voor een "streep onder het nazi-verleden" te zetten. Eerder [verweet Gauland](#) op zo'n bijeenkomst kanselier Merkel dat zij voor een "onomkeerbare omvolking" zorgt. Toch maakt de Verfassungsschutz volgens de FAZ wel onderscheid tussen Gauland en Höcke: anders dan de partijvoorzitter streeft de Thüringse AfD'er met zijn Flügel echt naar een revolutie tegen de Duitse democratische orde, oordeelt de veiligheidsdienst.

De AfD zelf is woedend over de beslissing van de Verfassungsschutz en over het feit dat verschillende media over het vertrouwelijke rapport beschikken. Ze noemt het geen toeval dat ze in de gaten wordt gehouden nu ze er voor de verkiezingen in Brandenburg, Saksen en Thüringen in het najaar goed voorstaat. In deze Oost-Duitse deelstaten zou de AfD zelfs de eerste partij kunnen worden.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/30148/ruk-naar-rechts-afd-alarmeert-veiligheidsdienst>